KOMISIA EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 4.5.2007
KOM(2007) 234 v konečnom znení

SPRÁVA KOMISIE RADE A EURÓPSKEMU PARLAMENTU

v zmysle článku 16 nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 648/2004 z 31. marca 2004 o detergentoch, týkajúca sa používania fosfátov.

SPRÁVA KOMISIE RADE A EURÓPSKEMU PARLAMENTU

v zmysle článku 16 nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 648/2004 z 31. marca 2004 o detergentoch, týkajúca sa používania fosfátov.

(Text s významom pre EHP)

1. ÚVOD

V článku 16 nariadenia (ES) č. 648/2004 o detergentoch[1] sa stanovuje, že „*Do 8. apríla 2007 Komisia vyhodnotí, predloží správu, a ak je to opodstatnené, predloží právny návrh ohľadom používania fosfátov so zreteľom na ich postupné vyraďovanie alebo obmedzenie určitých použití.*“

1.1. Fosfáty v detergentoch

Fosfáty sú jednou z najbežnejšie používaných a najhojnejších zložiek v domácich a priemyselných detergentoch. Ich úlohou je zmäkčovať vodu s cieľom umožniť účinné čistenie detergentmi. Najbežnejšie používaným typom fosfátu je STPP (tripolyfosfát sodný, $Na_5P_3O_{10}$, CAS č. 7758-29-4, EINECS č. 231-838-7). Celkovo je STPP účinná zložka v detergentoch s týmito vlastnosťami:

- účinné izolovanie solí spôsobujúcich tvrdosť (a ich zachovanie v roztoku);
- odstránenie a zabránenie inkrustácie na vláknach;
- zdokonalenie procesu čistenia;
- nosič ostatných zložiek detergentov.

Ročná spotreba detergentov obsahujúcich fosfáty v EÚ-25 je približne 1,8 milióna ton, čo je hodnota zhodná s obsahom fosforu približne 110 000 ton. Z toho 90-95 % sa spotrebuje v domácich čistiacich prostriedkov na pranie a umývanie riadu. Na porovnanie, používanie fosfátov v hnojivách sa rovná približne 1,25 mil. ton fosforu ročne.

Pokiaľ ide o nepriaznivé účinky na zdravie, v súvislosti s používaním STPP v detergentoch neexistujú obavy. Nedávne vedecké dôkazy[2] svedčia o veľmi nízkej akútnej toxicite STPP pri požití alebo dermálnom použití, pričom sa nespozorovali žiadne mutagénne ani genotoxické účinky.

Používanie fosfátov v hnojivách dokazuje, že sú dôležitými živinami. Primárna obava pri používaní fosfátu v detergentoch je, že to môže viesť k nadmernému množstvu živín vo vodnom prostredí, čo potom môže viesť k problémom s eutrofizáciou.

---

[1] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 648/2004 o detergentoch, Ú. v. EÚ L104, 8.4.2004, s.1

[2] Tripolyfosfát sodný (STPP) CAS: 7758-29-4 Hodnotenie ľudských a environmentálnych rizík zložiek európskych domácich čistiacich prostriedkov, HERA (2003)

Eutrofizácia bola označená ako: „*obohacovanie vody živinami, najmä zlúčeninami dusíka a fosforu, ktoré spôsobuje zvýšený rast rias a vyšších rastlinných foriem, čím môže dôjsť k nežiaducemu zhoršovaniu biologickej rovnováhy a kvality tejto vody*“[3].

Eutrofizácia je komplexný fenomén, v ktorom často, ale nie vždy, hrajú dôležitú úlohu fosfáty. Rastúce obavy v súvislosti s vplyvom STTP na eutrofizáciu viedli v mnohých krajinách k prechodu smerom k bezfosfátovým pracím prostriedkom. V tabuľke 1 (príloha) je zobrazený súčasný podiel bezfosfátových detergentov na trhu EÚ-25. Detergenty sa väčšinou dostávajú do vodného prostredia prostredníctvom čistenia odpadovej vody. Podiel STPP z detergentov, ktorý sa dostane do vodného prostredia, je v jednotlivých členských štátoch EÚ veľmi rozdielny v závislosti od stupňa terciálneho čistenia odpadovej vody. Terciálne čistenie je nákladné a nevyžaduje sa pre všetky druhy vypúšťania odpadovej vody (najmä menšie sídla nemajú primerané čistenie). Fosfáty z hnojív použitých na poľnohospodárskej pôde sú absorbované najmä plodinami, ale časť z nich sa dostáva do povrchovej vody. Tretím hlavným zdrojom fosforu je odpad z ľudského metabolizmu.

Hlavnými alternatívami k STTP v čistiacich prostriedkoch na pranie, s podielom na trhu viac ako 60 %, sú zeolity (najmä zeolit A), ktoré sa však používajú v spojení so zvýšenými množstvami iných zložiek, ako napríklad prídavné zložky a bielidlo.

Čistiace prostriedky na umývanie riadu sú stále najmä na fosfátové. Po zavedení bezfosfátových čistiacich prostriedkov na pranie stúpol podiel čistiacich prostriedkov na umývanie riadu na celkovom uvoľňovaní fosfátov z detergentov na približne 25 %.

1.2. Právne predpisy EÚ týkajúce sa eutrofizácie

Niektoré smernice EÚ ovplyvňujú obmedzovanie koncentrácie živín v povrchovej vode, čím pomáhajú v boji proti eutrofizácii:

Smernica 91/271/EHS[3] o čistení komunálnych odpadových vôd, v zmysle ktorej sa vyžaduje terciálne čistenie (ktoré odstraňuje fosfáty) v čističkách odpadových vôd pre aglomerácie väčšie ako 10 000 obyvateľov a v ktorých sa vypúšťa do oblastí citlivých na eutrofizáciu;

Smernica 91/676/EHS[4] o ochrane vôd pred znečistením dusičnanmi z poľnohospodárskych zdrojov (smernica o dusičnanoch), v zmysle ktorej sú členské štáty povinné určiť zraniteľné zóny a stanoviť a implementovať akčné programy s cieľom obmedziť znečistenie vody zlúčeninami dusíka.

Smernica 96/61/ES[5] o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia, v zmysle ktorej sú členské štáty povinné vydať povolenia určitým priemyselným výrobným zariadeniam podľa najlepších dostupných technológií (NDT). Príloha III smernice, informačný zoznam hlavných znečisťujúcich látok, ktoré treba vziať do úvahy na stanovovanie limitných hodnôt emisií, obsahuje látky, ktoré prispievajú k eutrofizácii, najmä dusičnany a fosfáty.

---

[3] Smernica 91/271/EHS, Ú. v. ES L135, 30.5.1991, s. 40
[4] Smernica 91/676/EHS, Ú. v. ES L375, 31.12. 1991, s.1
[5] Smernica 96/61/ES, Ú. v. ES L 257, 10.10.1996, s.26

Smernica 2000/60/ES[6], rámcová smernica o vode (RSV), viedla k zvýšenému dôrazu na eutrofizáciu a holistický prístup k vodnému manažmentu[7]. Členské štáty musia uzákoniť programy opatrení na zaistenie toho, aby vodné útvary v EÚ dosiahli do roku 2015 „dobrý stav“. V prípadoch, keď monitorovanie a hodnotenie podľa RSV ukazuje, že vstupy fosforu výrazne prispievajú k eutrofizácii, musia členské štáty zaviesť opatrenia na riešenie tohto problému.

1.3. Právne predpisy v Európe týkajúce sa fosfátov v detergentoch

Počas harmonizácie na európskej úrovni umožňuje nariadenie o detergentoch členským štátom, aby si zachovali súčasné vnútroštátne opatrenia, alebo aby zaviedli nové na obmedzenie obsahu fosfátov v detergentoch. Rovnako ako v prípade všetkých ostatných opatreniach mimo harmonizovanej oblasti, musia členské štáty oznámiť návrhy opatrení v súlade s ustanoveniami smernice 98/34/ES[8] a preukázať, že sú odôvodnené a primerané. RSV môže byť mechanizmom, ktorým členské štáty môžu ukázať prostredníctvom analýzy rizík (článok 5) a zavedením nákladovo efektívneho programu opatrení (článok 11), že obmedzenia sú oprávnené a primerané.

Taliansko, Belgicko, Česká republika, Nemecko a Holandsko už schválili právne predpisy na obmedzenie alebo zákaz fosfátov v detergentoch s cieľom znížiť eutrofizáciu. Švédsko a Francúzsko nedávno oznámili svoj zámer konať podobne. Rakúsko, Írsko, Dánsko a Fínsko sa spoliehajú na dobrovoľné záväzky výrobcov detergentov, že ukončia sériu fosfátových detergentov. Sedem členských štátov má len bezfosfátové čistiace pracie prostriedky – pozri tabuľku 1 v prílohe. Zámerom Komisie nie je spochybňovať touto správou existujúce opatrenia.

2. AKCIA KOMISIE NA ZHODNOTENIE POUŽÍVANIA FOSFÁTOV V DETERGENTOCH

2.1. Uskutočnené akcie pred prijatím nariadenia (ES) č. 648/2004

Jednou z prvých činností Komisie, pokiaľ ide o fosfáty v detergentoch, bolo, že požiadala konzultanta, RSk, aby preskúmal náklady a prospech z nahradenia fosforu[9] v detergentoch používaných v domácnostiach inými zložkami a aby odporúčal najprijateľnejšie metódy zníženia koncentrácií fosforu v povrchovej vode. Záverom štúdie, uverejnenej v júni 2002[10], bolo, že:

- Niekoľko krajín bolo úspešných pri znižovaní eutrofizácie pomocou implementácie opatrení na zníženie ich obsahu fosfátov o 70-90 %;

---

6 Smernica 2000/60/ES, Ú. v. ES L327, 22.12.2000, s.1.

7 Smernice 91/271/EHS, 91/767/EHS a 96/61/ES sú „základnými opatreniami v zmysle RSV a musia byť koordinované, a v prípade potreby doplnené na dosiahnutie povinných cieľov.

8 Smernica 98/34/ES, Ú. v. ES L 204, 21.7.1998, s. 37

9 V environmentálnych správach pojem „fosfor“ znamená zlúčeniny fosforu všeobecne.

10 „Fosfáty a alternatívne zložky detergentov“ dostupné na internetovej stránke: http://ec.europa.eu/environment/water/water-urbanwaste/info/docs_en.htm

- Zákazom používania detergentov s obsahom fosfátov sa môže dosiahnuť zníženie zaťaženia fosforom do 40 %, čo však nie je samo osebe dostatočné na dosiahnutie podstatného zlepšenia eutrofizácie;

- Zistilo sa, že zeolit A je vhodnou alternatívou k STPP. Pri celkových nákladoch na výrobu v oblasti použitej energie a vyprodukovaných kalov v čističkách odpadovej vody sa zaznamenali len malé rozdiely v porovnaní s STPP, pričom o zeolite A sa zistilo, že je netoxický pre vodnú faunu a ľudí, a pri jeho spracovaní sa produkuje menej toxických odpadových vedľajších produktov.

Vedecký výbor Komisie o toxicite, ekotoxicite a životnom prostredí (VVTEŽP) predložil v marci 2003 stanovisko[11] o správe RSk, v ktorej sa označilo niekoľko slabých miest, zistil, že závery správy neboli primerane zdôvodnené a navrhol, že úplnejší prehľad literatúry by mohol umožniť primerané riešenie označených slabých miest. Slabé miesta sa týkali hodnotenia vplyvu STPP na eutrofizáciu a nedostatočných vedomostí, pokiaľ ide o environmentálne riziká v súvislosti s alternatívami k STPP, nielen so zeolitom A, ale aj s inými látkami, ako napríklad polykarboxylovými kyselinami, ktoré sa s ním používajú v kombinácii.

Útvary Komisie sa riadili odporúčaním VVTEŽP a zozbierali dodatočné údaje z literatúry, vrátane hodnotenia rizík HERA o STPP a zeolite A, a požiadali VVTEŽP o preskúmanie otázok, ktorými sa nezaoberal v správe RSk dostatočne.

Vo svojom stanovisku z novembra 2003 predložil VVTEŽP tieto závery:

- Ak sa neprijmú opatrenia na obmedzenie obsahu STPP v detergentoch, podiel tohto zdroja fosforu na celkové zaťaženie fosforom v povrchovej vode môže byť veľmi rozdielny (môže sa pohybovať zhruba od 10 % do 40 %) v závislosti od rôznych ľudských činností a využívania pôdy. STPP v detergentoch by preto spôsobil podstatný nárast zaťaženia povrchovej vody fosforom a výrazné riziko eutrofizácie v niektorých oblastiach rozšírenej EÚ;

- Súčasná situácia v Európe sa v porovnaní s osemdesiatymi rokmi dvadsiateho storočia výrazne zmenila, pretože mnohé európske krajiny podnikli opatrenia na zníženie STPP, takže fosfor v detergentoch už netvorí podstatný podiel a iné zdroje prispievajú vyššou percentuálnou mierou k celkovému zaťaženiu fosforom;

- Podiel detergentov s obsahom fosfátov na eutrofizácii je veľmi rozdielny v jednotlivých krajinách , rovnako ako v jednotlivých hydrografických povodiach v závislosti od ľudských činností a využívania pôdy.

Celkovo VVTEŽP poznamenal, že hodnotenie rizík HERA o STPP neriešilo problém eutrofizácie a navrhol, že by bolo najlepšie, aby sa urobilo toto: *„... kvantitatívne hodnotenie rozsahu eutrofizácie vo vodách EÚ v súvislosti so zaťažením fosforom z rôznych zdrojov a najmä v súvislosti s podielom STPP, by sa mohlo uskutočniť na základe existujúcich informácií získaných z experimentov a modelov“* a požadovalo sa *„ ... zhodnotenie povrchu s pravdepodobnostnými výstupmi pre každý scenár o povrchu“*.

---

[11] dostupné na: http://ec.europa.eu/health/ph_risk/committees/sct/sct_opinions_en.htm

2.2. Akcie uskutočnené od prijatia nariadenia (ES) č. 648/2004

V súlade so stanoviskom VVTEŽP z novembra 2003 sa uskutočnila ďalšia štúdia na získanie kvantitatívnych odhadov vplyvov na eutrofizáciu pri prechode od fosfátových na bezfosfátové detergenty. Štúdiu financovala priemyselná federácia výrobcov fosfátových detergentov, CEEP (Centre Européen d'Etudes des Polyphosphates) a uskutočnil ju konzultant Výskumu zelenej planéty v spolupráci s výskumnou organizáciou INIA (Španielsky národný inštitút pre poľnohospodárstvo, výskum potravín a technológiu).

INIA v septembri 2005 vypracovala metodiku hodnotenia pravdepodobnosti rizika, ktorú zdokonalila na základe diskusií so skupinou 17 odborníkov na eutrofizáciu počas pracovnej konferencie, ktorá sa konala v Madride v novembri 2005. Záverečná správa s názvom „Vývoj kvantitatívneho hodnotenia rizík eutrofizácie spojených s polyfosfátmi v detergentoch na európskej úrovni"[12] bola uverejnená v októbri 2006 a jej záverom bolo, že:

- dodatočné riziká eutrofizácie v súvislosti s fosfátmi v detergentoch sú v jednotlivých regiónoch EÚ veľmi rozdielne v závislosti od takých faktorov, ako napríklad hydrologické charakteristiky, hustota obyvateľstva a intenzita poľnohospodárstva;

- v oboch analyzovaných typoch ekoregiónov, t. j. (i) plytkých jazier v oblasti Atlantiku, severnej a strednej Európy a (ii) stredomorských vodných útvarov, nedochádzalo pri vyšších koncentráciách fosforu k priamo úmernému nárastu rizika eutrofizácie;

- rozdiel medzi celkovým rizikom eutrofizácie a rizikom bez používania fosfátových detergentov predstavuje obyčajne približne 2 – 8 % na základe hodnotenia vplyvu v Stredomorí a približne 0,4 – 2 % na základe hodnotenia vplyvu v regióne plytkých jazier v oblasti Atlantiku, severnej a strednej Európy.

Zabezpečila sa ďalšia štúdia RPA (Risk & Policy Analysts Ltd) s cieľom vyplniť medzery v údajoch, pokiaľ ide o používanie, vlastnosti a environmentálny vplyv reprezentatívnej škály povrchovo neaktívnych organických zložiek detergentov a zhodnotiť sociálno-ekonomický vplyv prechodu od fosfátových detergentov na zeolitové detergenty.

Zo štúdie vyplynulo, že niektoré prídavné prísady potrebné na zeolitové detergenty sa používajú aj v detergentoch na báze STPP, aj keď v menších koncentráciách. Prechod na zeolitové detergenty by preto nemusel bezpodmienečne znamenať väčší počet prídavných látok pre životné prostredie, ich koncentrácia by sa však mohla zvýšiť.

Polykarboxyláty a fosfonáty boli označené ako dve skupiny prísad, ktoré sa v životnom prostredí nerozložia ihneď. Toxicita a ekotoxicita polykarboxylátov je nízka a nepovažujú sa za škodlivé. Naopak vodná toxicita niektorých fosfonátov, napríklad kyselina 1-hydroxyetán-1,1-difosforitá (HEDP) a jej soli môžu vyvolávať obavy. Existovalo však málo environmentálnych údajov zistených na základe skúmania tejto látky a environmentálne riziko sa nedalo zhodnotiť.

---

[12] dostupné na: http://ec.europa.eu/enterprise/chemicals/legislation/detergents/index_en.htm.

Cieľom druhej časti štúdie bolo doplniť štúdiu INIA/CEEP o eutrofizácii zhodnotením celkových nákladov a úžitku prechodu od STPP k zeolitom v detergentoch vrátane zdravotných a environmentálnych rizík, úspor nákladov pre orgány v oblasti terciálnych čističiek odpadových vôd a zvýšenia nákladov pre výrobcov pri zmene zloženia detergentov.

V správe[13] s názvom „Nepovrchové organické prísady a zeolitové detergenty“, predloženej v júni 2006, sa odporúča, aby:

- sa odvetvie výroby detergentov podporilo smerom k vyvíjaniu bezfosfátových prostriedkov pre umývačky riadu;
- sa diskutovalo s odvetvím výroby detergentov s cieľom dohodnúť sa na stanovení súboru údajov (o vlastnostiach, zdravotných a environmentálnych vplyvoch) o rôznych polymérových prísadách, ktoré by sa mohli zozbierať a uverejniť;
- používanie bezfosfátových detergentov by sa malo podporiť, až keď sa dokáže, že žiadne prísady nepredstavujú riziká pre ľudské zdravie alebo pre životné prostredie.

Hlavný úžitok prechodu na bezfosfátové detergenty spočíva v obmedzení zaťaženia životného prostredia fosforom, čo môže potom znížiť problémy eutrofizácie. V oblasti kvantity by najväčší úžitok mali najmä krajiny s:

- vysokou spotrebou fosfátových detergentov;
- nízkou mierou prevádzkovania terciálneho čistenia odpadovej vody a
- problémami s eutrofizáciou

Zavedením koeficientov váženia k týmto trom kritériám sa odvodil jediný ukazovateľ potenciálneho úžitku prechodu na bezfosfátové detergenty pre každú krajinu – pozri tabuľku 2 (príloha). Z tejto veľmi zjednodušujúcej analýzy vyplýva, že potenciálny úžitok prechodu na bezfosfátové detergenty je v jednotlivých krajinách veľmi rozdielny.

Náklady v súvislosti s prechodom na zeolitové detergenty zahŕňajú:

- Narušenie dodávateľského reťazca fosfátu. Šesť výrobcov STPP v EÚ by to výrazne zasiahlo.
- Potreba formulátorov preformulovať/preznačiť detergenty (komplexnejšia a zložitejšia pre malých formulátorov) s priemernými nákladmi 20 000 EUR na formuláciu.
- Potenciálny nárast rizík pre ľudí a/alebo životné prostredie. Náklady na dodatočné skúmanie z dôvodu potreby hlbšieho zhodnotenia rizík.

Pracovná skupina pre detergenty diskutovala o týchto dvoch správach v novembri 2006 a zistila, že správa RPA obsahuje užitočné informácie o nákladoch a úžitku prechodu na bezfosfátové detergenty.

---

[13] dostupná na: http://ec.europa.eu/enterprise/chemicals/legislation/detergents/index_en.htm.

Pokiaľ ide o správu INIA, zaznamenalo sa najmä toto:

- údaje použité ako model boli dosť obmedzené a výsledky boli dostupné len pre dva zovšeobecnené geografické scenáre;

- modely boli obmedzené na povodia riek (a jazier), pričom eutrofizácia v EÚ je takisto problémom v pobrežnom a morskom životnom prostredí, napríklad v Baltickom, Severnom, Čiernom a Stredozemnom mori.

- Prebiehajúci projekt MARE/HELCOM pre Baltské more a projekt UNDP-GEF o povodí Dunaja by sa takisto mali vziať do úvahy predtým, ako sa vyvodia konečné závery o vplyvoch fosfátových detergentoch na eutrofizáciu v EÚ.

V rámci dunajského regionálneho projektu UNDP-GEF, financovaného Úradom spojených národov pre projektové služby na vypracovanie odporúčaní na zníženie fosforu v detergentoch v povodí rieky Dunaj, sa predložili podrobné údaje o koncentrácii fosfátov a eutrofizácii v Dunaji. V záverečnej správe[14] sa uvádza:

„Uznáva sa síce, že iné činnosti, ako napríklad zdokonalený komunálny zber odpadovej vody a jej čistenie, rovnako ako „dobré poľnohospodárske postupy“ sú nevyhnutnými doplňujúcimi činnosťami, štúdia však jasne ukázala, že existuje rozsiahly rámec na úspešné riešenie problému eutrofizácie nahradením fosfátových detergentov bezfosfátovými detergentmi, čím sa zníži celkové zaťaženie fosfátmi“.

Preto je politickým odporúčaním krajín povodia rieky Dunaj, aby v záujme ochrany Dunaja a Čierneho mora pred eutrofizáciou ďalej pracovali na vnútroštátnych právnych predpisoch a/alebo ďalších dobrovoľných dohodách o nahradení fosfátových detergentov, kým Komisia neposúdi potreby opatrení na úrovni EÚ. Bolo to pripomenuté na nedávnom stretnutí na vysokej úrovni všetkých 16 krajín, ktoré ležia v povodí Dunaja a na pobreží Čierneho mora, a Európskej komisie vo Vyhlásení o ochrane vôd[15]. Zdá sa, že kým neexistuje harmonizovaná akcia Spoločenstva, tento prístup je odôvodnený a primeraný.

2.3. Akcie prebiehajúce v apríli 2007

2.3.1. Ďalšie hodnotenia VVZER

Najnovšie správy RPA a INIA boli predložené Vedeckému výboru pre zdravotné a environmentálne riziká (VVZER) v novembri 2006 so žiadosťou o stanovisko.

Mandát vyžaduje od VVZER, aby zhodnotil celkovú vedeckú kvalitu správ a predniesol pripomienky ich metodiky a použité predpoklady, najmä:

- kvalitu konceptuálneho modelu;

- presnosť a platnosť odhadov, výsledkov a záverov;

---

[14] Správa UNDP/GEF o rieke Dunaj je dostupná na: http://www.undp-drp.org/drp/activities_1-8_detergents.html

[15] http://www.icpdr.org/icpdr-pages/water_protection_declaration.htm

- či používanie fosfátov v detergentoch podstatne prispieva k eutrofizácii na úrovni EÚ.

Pokiaľ ide o správu RPA, VVZER bol požiadaný o predloženie stanoviska o:

- tom, či by prechod na bezfosfátové detergenty zvýšil zdravotné a environmentálne riziká;
- rizikách spojených s ostatnými zložkami, vrátane polykarboxylátov a fosfonátov.

Vytvorili sa dve pracovné skupiny a stanovisko sa očakáva najskôr koncom mája 2007.

2.3.2. Činnosti Komisie v zmysle Rámcovej smernice o vode

Smernicou RSV sa vyžaduje, aby členské štáty dosiahli do roku 2015 dobrý ekologický a chemický stav povrchovej vody. Usmerňovací dokument[16] obsahuje harmonizovanú metodiku hodnotenia rizika eutrofizácie v kontexte politiky EÚ. Všetky členské štáty preskúmali environmentálny vplyv ľudskej činnosti na stav povrchovej a spodnej vody a predložili správu Komisii v roku 2005[17]. V správach sa ukazuje, že eutrofizácia je stále zásadným problémom v mnohých riečnych povodiach, znečistenie fosforom pochádza z niekoľkých rôznych zdrojov. Členské štáty musia pripraviť program opatrení do decembra 2009 na dosiahnutie cieľov RSV, ktoré môžu v odôvodnených prípadoch obsahovať povinné alebo dobrovoľné dohody o obmedzení fosfátov v detergentoch. Podľa RSV musia byť takéto opatrenia nákladovo efektívne a primerané.

Prebieha proces medzikalibrácie na pochopenie „ekologicky dobrého stavu“ vo všetkých členských štátoch, aby bol porovnateľný a zhodný s definíciami v RSV a preto harmonizuje postupy hodnotenia na určenie rizika eutrofizácie. Prebieha práca na stanovení hraníc „dobrého ekologického stavu“, ktoré sa budú môcť použiť vo všetkých vnútroštátnych systémoch klasifikácie.

V rámci medzikalibračného porovnania sa použije niekoľko tisíc súborov údajov najmenej z 1500 reprezentatívnych monitorovacích stránok (rozhodnutie Komisie 2005/646/ES[18]) v celej Európe.

Komisia v súčasnosti pripravuje rozhodnutie o uverejnení výsledkov medzikalibračného porovnania, ktoré sa má prijať koncom roka 2007 v súlade s článkom 21 smernice 2000/60/ES.

2.3.3. Projekt MARE/HELCOM o oblasti Baltského mora

Tento projekt hodnotí rôzne možnosti politiky (vrátane používania „bezfosfátových detergentov“) s cieľom zlepšiť kvalitu vody v oblasti Baltského mora. Scenár, v ktorom sa používajú bezfosfátové detergenty vo všetkých pobaltských krajinách pri zachovaní rovnakej

---

16 Dostupný na: http://forum.europa.eu.int/Public/irc/env/wfd/library?l=/framework_directive/thematic_documents/13_eutrophication

17 Správy RSV sú dostupné na: http://forum.europa.eu.int/Public/irc/env/wfd/library?l=/framework_directive/implementation_documents_1&vm=detailed&sb=Title

18 Rozhodnutie Komisie, 2005/646/ES, Ú. v. EÚ L 243, 17.9.2005, s. 1.

úrovne úpravy odpadovej vody ako v roku 2000 ukazuje menej výrazné zlepšenie ako scenár, podľa ktorého sa zachováva používanie fosfátových detergentov, ale zlepší sa úprava odpadovej vody v súlade so smernicou o čistení komunálnych odpadových vôd. Kombinácia zlepšenej úpravy odpadovej vody s používaním bezfosfátových detergentov by znížilo zaťaženie živinami a zlepšila morské prostredie viac ako keby sa ktorékoľvek z opatrení uskutočnilo osobitne.

3. ZHRNUTIE A ZÁVERY

Komisia podnikla veľké množstvo krokov na vytvorenie potrebnej vedomostnej základne na zhodnotenie vplyvu používania fosfátov v detergentoch na eutrofizáciu, ako sa vyžaduje článkom 16 ods. 1 nariadenia 648/2004.

Na základe výsledkov skoršej štúdie o vplyve fosfátov v detergentoch na eutrofizáciu RSk v roku 2002 a stanoviska Vedeckého výboru Komisie z marca a novembra 2003 sa uskutočnili dve ďalšie štúdie s cieľom vyplniť medzery v údajoch označené v stanoviskách Výboru. Výsledky týchto dvoch ďalších štúdií boli predmetom diskusie delegátov z členských štátov a výrobného odvetvia na stretnutí pracovnej skupiny pre detergenty v novembri 2006 a boli takisto predložené Vedeckému výboru Komisie so žiadosťou o stanovisko, ktoré je vo fáze prípravy.

Podľa správ predložených v kontexte s RSV je eutrofizácia naďalej jednou z najdôležitejších hrozieb pre sladké a morské vody. Podstatné zlepšenia z hľadiska chápania problémov sa dosiahli počas ostatných desiatich rokov. V apríli 2007 sa však stav vedomostí o eutrofizácii stále rýchlo vyvíja a v krátkom čase sa očakávajú rozsiahle dodatočné údaje o hodnoteniach kvality vody v celej EÚ ,ktoré vyplynú z medzikalibračného porovnania podľa rámcovej smernice o vode.

Rozhodnutie o tom, či sú obmedzenia fosfátov v detergentoch Fodôvodnené na úrovni EÚ, sa prijme po získaní dostatočných dôkazov a po zhodnotení rôznych možností politiky po porade s pracovnou skupinou pre detergenty. Na zdôvodnenie harmonizovaných opatrení by mal očakávať najmä výsledok stanoviska Vedeckého výboru Komisie k už uskutočneným štúdiám. Komisia bude iniciovať zhodnotenie vplyvov v roku 2007 s cieľom uzavrieť ho v roku 2008 podľa možnosti v závislosti od očakávaného stanoviska Vedeckého výboru a rozsahu označených otvorených otázok. Komisia predstaví bezodkladne po uskutočnení rozhodnutia o oprávnenosti obmedzení legislatívny návrh.

Počas rozhodovania Komisia pripomína, že členské štáty môžu postupovať s opatreniami na nahradenie fosfátových detergentov v opodstatnených prípadoch na základe dôvodov týkajúcich sa životného prostredia (napríklad na základe RSV). Členské štáty, ktoré budú chcieť zaviesť „technické nariadenia“ patriace do smernice 98/34/ES, to budú musieť oznámiť Komisii a odôvodniť, že tieto opatrenia sú v súlade s požiadavkami smernice.

PRÍLOHA

Tabuľka-1 Podiel bezfosfátových* pracích prostriedkov v členských štátoch EÚ-25		
Členský štát	*Obyvateľstvo (milióny)*	*% bezfosfátových*
Belgicko	10,4	100
Česká republika	10,2	35
Dánsko	5,4	80
Nemecko	82,5	100
Estónsko	1,3	20
Grécko	11,0	50
Francúzsko	59,9	50
Írsko	4,0	100
Taliansko	57,8	100
Cyprus	0,7	20
Lotyšsko	2,3	20
Litva	3,4	20
Luxembursko	0,4	100
Maďarsko	10,1	30
Malta	0,4	20
Holandsko	16,2	100
Rakúsko	8,1	100
Poľsko	38,2	15
Portugalsko	10,4	30
Slovinsko	2,0	95
Slovensko	5,4	20
Španielsko	42,2	40
Fínsko	5,2	90
Švédsko	9,0	85
Spojené kráľovstvo	59,5	55
EÚ-25	**456,0**	**66**

* Pojem „bezfosfátový“ znamená súlad s vnútroštátnymi právnymi predpismi obmedzujúcimi obsah fosfátov (nemusí byť nevyhnutne nulový).

(správa RPA 2006, http://ec.europa.eu/enterprise/chemicals/legislation/detergents)

Tabuľka-2 Úžitok z prechodu na bezfosfátové detergenty		
Body	**Opis**	**Členský štát**
>10	*Maximálny prospech*	Česká republika, Poľsko, Španielsko, Lotyšsko, Litva, Portugalsko, Slovensko
5-10	*Nejaký prospech*	Grécko, Cyprus, Estónsko, UK, Luxembursko, Maďarsko, Belgicko, Francúzsko
1-5	*Malý prospech*	Dánsko, Fínsko, Rakúsko, Švédsko, Írsko, Slovinsko, Taliansko, Holandsko, Nemecko
0	*žiadny prospech*	Malta

Ukazovateľ „bodov“ krajín EÚ, ktoré by mali najväčší úžitok z prechodu na bezfosfátové detergenty, založený na troch faktoroch: (1) ročná spotreba fosfátov v detergentoch na obyvateľa (2) percentuálny podiel obyvateľov, pre ktorý existuje terciálne čistenie vody (3) riziko eutrofizácie

(správa RPA 2006, http://ec.europa.eu/enterprise/chemicals/legislation/detergents)